

An open spiral-bound notebook is shown from a top-down perspective. The notebook is open to two blank white pages. On the left spine, an orange and white kitten is climbing upwards, its front paws hooked over the spiral binding. On the right spine, a black and white kitten is climbing downwards, also with its front paws hooked over the spiral binding. The background of the notebook's cover is a soft-focus green, suggesting foliage. The title 'АНІМАЛО-ТЕРАПІЯ' is printed in a stylized green font with a yellow outline across the center of the two pages.

АНІМАЛО- ТЕРАПІЯ

Підготувала Лозан С.,
бібліотекар

ЩО ТАКЕ АНІМАЛОТЕРАПІЯ?

«Лікар лікує, а природа цілює!»

Гіппократ

Анімалотерапія (від лат. *animal* – тварина; також **зоотерапія** або **пет-терапія**) – це вид терапії, в якій використовують тварин та їх образи для надання психотерапевтичної допомоги. Це науковий метод лікування і профілактики серйозних хвороб.

В анімалотерапії використовуються символи тварин: образи, малюнки, казкові герої, іграшки, а також справжні тварини. Позитивний вплив тварин на хвору людину підтверджено численними експериментами. **Люди, у яких є домашні улюбленці, живуть довше, хворіють менше і менш схильні до стресу і депресій – науково доведений факт.**

Анімалотерапія набула широкого поширення і знайшла визнання в багатьох країнах. На сьогодні створено багато інститутів, які проводять дослідження і вивчають процес і особливості взаємодії тварин і людей.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) визнала, що тварини, що знаходяться поруч з нами, приносять користь, яку не можна переоцінити.

У США існує навіть міжнародна організація терапії тваринами (*Pet Therapy International*).

Незалежно від того, хто ваш улюбленець – собака, кішка, птах, риба, черепаха, або інша тварина – у більшості випадків покладатися можна тільки на них, оскільки лише домашня тварина завжди залишатиметься вірним, близьким другом; незалежно від того, наскільки добра чи зла по відношенню до нас життєва фортуна.

Тварини, насправді, дуже тонкі психологи, які відчують настрій і емоційний стан людини; хвора вона чи ні. Вони вміють визначати навіть ті місця, де зосереджена біль, – пояснює психолог Наталія Морозова. – Зоо-терапія – метод досить ефективний, хоча поки що невідомо, якими шляхами досягається лікувальний ефект. Існує теорія – коли людина торкається до тварини, відбувається енергетичний обмін, і тварина як би відтягує на себе негативну енергію людини, віддаючи натомість здорову. Звичайно, це схоже на містику. Але з професійної точки зору можна сказати, що **тварини – одні з кращих психотерапевтів. Вони, на відміну від багатьох людей, можуть слухати, не засуджують і розуміють.** Все це вкрай важливо для людини, особливо для того, хто відчуває певні психологічні проблеми.

Зоо-терапія гарна тим, що не має протипоказань, хіба що алергія на шерсть тварин. Лікарі відзначають, що це абсолютно природний не медикаментозний спосіб оздоровлення, який не має побічних реакцій. До того ж, цей метод лікування не вимагає великих матеріальних витрат і спеціального обладнання – і тому доступний кожній людині.

Анімалотерапія корисна не тільки для лікування, але і для профілактики серйозних захворювань. Мало хто знає, що кішки і собаки благотворно впливають на серцево-судинну систему людини, а птахи і акваріумні рибки заспокоюють нерви й піднімають настрій. Але необхідно пам'ятати, що самотійне лікування за допомогою зоо-терапії не може замінити спеціалізовану медичну допомогу. Цей метод здатний виступати лише в якості додаткового способу оздоровлення.

СТОРІНКА В ІСТОРІЮ

Анімалотерапія, як альтернативний метод лікування, застосовувалась ще в давнину. Навіть печерні люди розуміли що спілкування з тваринами позитивно впливає на організм людини. Стародавні цілителі прописували людям, що страждають неврозами – холодний душ, ходьбу босоніж та їзду на коні.

Про те, що тварини лікують, було відомо ще 10 тисяч років до нашої ери. Стародавні вавілоняни, асирійці, єгиптяни, а трохи пізніше елліни і римляни – вже свідомо займалися «профілактикою» хвороб і заводили в своїх будинках тварин, здатних, на їхню думку, вберегти івилікувати від бронхіту, туберкульозу, хвороб серця і ниркової недостатності. Жителі степів і пустель здавна лікувалися вужами: клали змію на хворе місце, щоб вона поглинала хворобу.

Близько 3000 років тому стародавні греки помітили здатність собак допомагати людям справлятися з різними недугами, що відбилося в релігії і міфології. У Стародавній Греції собаки грали головну роль в культі бога лікування Асклепія (Ескулапа), який нерідко відвідував пацієнтів у вигляді пса і зализував рани хворих. Святих раннього християнства часто зображували в компанії з собаками, які їх колисьвилікували. Єгиптяни використовували з цією метою в основному кішок. У Стародавній Індії велике значення надавали прослуховуванню пташиного співу.

Гіппократ (Hippocrates) в V ст. до н.е. звернув увагу на те, як впливає на людину навколишня природа. Він був впевнений у великій користі лікувальної верхової їзди.

Вільям Тьюк

Окремою дисципліною анімалотерапії є каністерапія (від лат. Canis – собака), лікування хворих за допомогою собак. Основні принципи анімалотерапії сформульовані на основі саме каністерапії.

Історія каністерапії йде корінням у 1796 рік, коли в англійському графстві Йоркшир, Товариством Друзів була заснована лікарня для душевнохворих «Ретрит». Засновник лікарні **Вільям Тьюк (William Tuke)** і його товариші замінили традиційний для того часу метод лікування душевнохворих за допомогою гамівних сорочок і ліків на християнські принципи співчуття, любові, розуміння і довіри, в лікуванні стали застосовувати собак. Лікарі відзначали позитивний вплив тварин на хворих, у яких знизилася агресія і частота нападів.

Борис Левінсон

Офіційна історія анімалотерапії починається в '70-і роки XX століття. У той час цей метод застосовувався в лікарнях для душевнохворих в Англії. Початок цього напрямку медицини поклав американський дитячий психіатр **Борис Левінсон (Boris Levinson)**. Він виявив, що стан дев'ятирічного хлопчика з психічними відхиленнями поліпшувався кожен раз, коли його собака Джингл була з ним в одній кімнаті. Доктор Левінсон розповідав, що йому вдалося завоювати довіру хлопчика тільки завдяки своєму «со-терапевту» Джинглу.

У 1961 році доктор Левінсон представив ідею анімалотерапії Американській психологічній асоціації (*American Psychological Association*). У той час його теорія була зустрінута з цинізмом. Проте опитування, проведене доктором Левінсоном через 10 років виявило, що з 319 психологів, які взяли участь в опитуванні, 16 % під час проведення своїх терапевтичних сеансів використовують тварин-компаньйонів, вказуючи на те, що анімалотерапія робить людей більш відкритими.

На сьогоднішній день анімалотерапія, завдяки безлічі позитивних прикладів одужання, стала загальновизнаною методикою у світовому масштабі. У ряді країн, таких як США, Британія, Канада та Франція, є спеціалізовані медичні асоціації, спеціальні інститути, які займаються вивченням впливу тварин на людей. Активно проводяться міжнародні конференції та семінари, присвячені методикам лікування за допомогою тварин. Вперше така конференція відбулася в Америці у 1982 році.

Статистичні дослідження свідчать, що навіть звичайне спілкування з тваринами, що не використовує спеціальних терапевтичних методик, позитивно впливає на здоров'я людини.

ВИДИ АНІМАЛОТЕРАПІЇ

Розрізняють **спрямовану** (використання спеціально навчених тварин за розробленими терапевтичним програмами) і **неспрямовану терапію** (взаємодія з тваринами в домашніх умовах, без усвідомлення їх лікувального ефекту), а також **використання символів** – малювання, читання книг, ігри. Спрямовану анімалотерапію поділяють в залежності від того, які саме тварини у ній використовуються:

КАНІСТЕРАПІЯ

КРОЛИКИ, МОРСЬКІ
СВІНКИ, ХОМ'ЯЧКИ

ІППОТЕРАПІЯ

АКВАРІУМНІ РИБКИ,
РЕПТИЛІ

ДЕЛЬФІНОТЕРАПІЯ

ПТАХИ – ПАПУГИ,
КАНАРКИ

ФЕЛІНОТЕРАПІЯ

АПІТЕРАПІЯ,
ЕНТОМОТЕРАПІЯ

ЧИМ ВАЖЛИВА АНІМАЛОТЕРАПІЯ?

Психофізіологічна функція полягає в тому, що спілкування з тваринами здатне позбавляти людину від стресу, покращувати роботу нервової системи і психіки в цілому.

Психотерапевтична функція – спілкування з тваринами багато в чому сприяє гармонізації міжособистісних відносин.

Реабілітаційна функція полягає в тому, що контакти з тваринами служать додатковим каналом взаємодії особистості з навколишнім світом. Вони допомагають психічній і соціальній реабілітації.

Функція задоволення потреби в компетентності. Однією з найголовніших потреб людини можна назвати потребу в компетентності, яка виражається формулою «я можу».

Функція самореалізації. Дуже важливою для будь-якої людини є потреба в реалізації свого внутрішнього потенціалу. Людина хоче бути значимою для інших, представленою в їх житті і в їх особистості.

Функція спілкування. Тварини можуть здійснювати цю важливу функцію в процесі спілкування з ними людини.

КАНІСТЕРАПІЯ

Каністерапія (від лат. *Canis* – собака; англ. *therapy*) – терапія з використанням собак; є одним з найбільш затребуваних видів анімалотерапії. Застосовується як допоміжна психотерапевтична методика при роботі з пацієнтами, які важко йдуть на контакт, допомагає розвитку емоційних, розумових здібностей, а також розвитку рухових функцій. Каністерапію застосовують для поліпшення стану дітей, хворих аутизмом, синдромом Дауна, церебральним паралічем (ДЦП), які страждають на олігофренію. У дітей поліпшується координація рухів, зменшується спастичність, поліпшується пам'ять.

Реабілітація – одна з найважливіших функцій каністерапії. Принцип лікувальної кінології з хворими дітьми заснований на тому, що заняття проходять в ігровій формі і ефект досягається ненав'язливо. Залежно від діагнозу інструктори підбирають спеціальну систему вправ. Дітей з вадами слуху та мови вчать вимовляти слова, в присутності тварин у них сильніша мотивація. Для дітей з ДЦП, щоб розвинути рухові функції рук і ніг, пропонують виконати певні рухи.

Каністерапія добре зарекомендувала себе для поліпшення психологічного самопочуття в психіатричних клініках. З 90-х років у США міністерством охорони здоров'я офіційно дозволено присутність собак в клініках як медперсоналу. З того часу багато шпиталів мають в своєму штаті собак, які отримують зарплату і користуються всілякими соціальними привілеями. Присутність тварин допомагає хворим подолати лікарняну самотність і відчуження, краще підготуватися до майбутньої операції. До того ж, собаки здатні передчувати як мінімум за 20 хвилин епілептичний припадок.

Добре, якщо ви живете в приватному будинку або маєте можливість вийти на вулицю і погуляти. Зараз багато людей ведуть малорухомий спосіб життя, який не є корисним для здоров'я. Недолік рухів називається гіподинамією. Так ось, **собаки – чудові «ліки» проти гіподинамії!** Вони привчають власника до розпорядку дня, змушують більше бути на повітрі. Прогулянки з собакою знижують вірогідність серцево-судинних захворювань, інфаркту міокарда та інших захворювань серця і судин. А ще доведено, що присутність собаки попереджає нервові зриви, що виникають в результаті нервових напружень і стресів.

ІППОТЕРАПІЯ

Іппотерапія (грец. *hippos* – кінь) – це лікування за допомогою верхової їзди. Це лікувальна фізкультура, яка має доведену ефективність. Цей метод терапії був відомий ще за часів Гіппократа, який помітив закономірність швидкого одужання поранених або хворих, які активно займалися верховою їздою. Люди з порушенням психо-емоційної рівноваги, після спілкування з кіньми знаходили радість життя.

Родоначальницею цього виду анімалотерапії вважається датська спортсменка з кінного спорту Ліз Хартел. Перехворівши на поліомієліт, дівчина була частково паралізована. Дев'ять років наполегливих реабілітаційних тренувань дали приголомшливі результати, і у 1952 р. на Олімпійських іграх в Гельсінкі вона виборола срібну медаль.

Лікарі застосовують іппотерапію при неврологічних і психічних захворюваннях. На коні вершник відчуває себе більш впевнено, а це особливо важливо для неходячих людей. Для аутистів – кінь виступає як посередник, він німий, з ним простіше спілкуватися. Кінь дає зрозуміти, як правильно рухатися. Вершник отримує якийсь стереотип руху, у людей з ДЦП розвивається рівновага, з коня вони переносять розуміння як правильно тримати себе на землі.

Фахівці радять використовувати цей метод лікування при порушеннях опорно-рухового апарату, поліомієліті, сколіозі, дитячому церебральному паралічі, розумовій відсталості та інших захворюваннях. Доведено, що спілкування з кіньми формує позитивний емоційний фон, який сам по собі є цілющим.

Існує думка, що якщо погладити вороного по гриві або розчесати його, то втома проходить миттєво, а головний біль розсіюється.

Дані ефекти можливі, швидше за все, через сильне біополе у найграціозніших тварин на планеті.

Нарівні з дельфінами, скакуни здатні заряджати позитивною енергетикою ослаблений людський організм відновлюючи його сили.

ДЕЛЬФІНОТЕРАПІЯ

Дельфінотерапія – це один з методів медико-психологічної реабілітації. Плавання з дельфіном рекомендується для оздоровлення та медико-психологічної реабілітації людям, які перенесли важкі психологічні травми (потрапили в екстремальні умови, пережили землетрус, буревій, аварію або отримали будь-який інший сильний стрес), а також дітям з різними вадами розвитку і поведінки (ДЦП, ранній дитячий аутизм, синдром дефіциту уваги і гіперактивності, синдром Дауна).

У 2005 році створено Міжнародний Інститут Дельфінотерапії (*International Institute Of The Dolphin Therapy*). В Інституті розроблена перша офіційна програма дельфінотерапії.

Використання дельфінів з лікувальною метою носить не випадковий характер, а обумовлено унікальними природними особливостями цих риб. **Спілкування з дельфінами допомагає заспокоїтися, поліпшити емоційний стан, зняти психологічну напругу.** Дельфіни часто допомагають дітям з важкими захворюваннями, наприклад, при аутизмі, або коли вони заїкаються, коли у них затримка розумового розвитку. Мозок дельфінів випромінює ультразвук, за допомогою якого вони орієнтуються в морі і лікують дітей в дельфінаріях. Принцип лікування сонофорезу заснований на ультразвуковому впливі дельфіна. Ефект від лікування за допомогою ультразвуку обумовлений позитивними змінами в біоелектричній активності мозку людини.

ФЕЛІНОТЕРАПІЯ

Феліноterapia (лат. *felis* – кішка) – це метод профілактики і лікування різних захворювань за допомогою контактів з котами. Як з'ясували лікарі-терапевти Англії і США, коти надають серйозну допомогу людям, що страждають на психічні захворювання, серцеві розлади, ушкодженнями мозку

і навіть сприяють повному зціленню залежних від алкоголю та наркотиків. Люди з порушеннями психіки сприймають присутність кішки без найменшого роздратування. Коти «рекомендовані» при депресіях, неврозах, маніях і шизофренії. Кішка, по суті, не робить нічого незвичайного, вона просто лащиться до хворого, лиже йому руки, обличчя. Її тепло та заспокійливе мурчання дозволяють пацієнту розслабитися.

Котяче муркотіння допомагає загоювати рани і зміцнювати кістки – до такого висновку прийшли вчені з Північної Кароліни, які досліджували звуки сімейства котятих. Феліноterapia сприяє зниженню артеріального тиску, нормалізує роботу серця, позбавляє від суглобових і головних болей. Кішки прискорюють відновлення після травм, лікують внутрішні запальні захворювання. Коти – це свого роду ідеальні енергоінформаційні прилади. Вони чудово вміють вгадувати хворі місця свого господаря. Спілкування з ними зміцнює імунітет.

Іноді кішка починає масажувати лапами тіло людини. Так вона теж лікує. Якщо навіть на шкірі залишаються точкові сліди від уколів кігтів, вони не запалюються і заживають дуже швидко. Відомо багато випадків, коли кішки запобігали серцевому нападу або допомагали при гіпертонічному кризі, рятуючи господаря від інсульту. Вони не відходили від свого господаря по декілька годин, нічого не пили і не їли, старанно муркотіли, і заспокоювалися тільки тоді, коли хворому ставало краще. Вченими встановлено, що кішки можуть допомогти зняти втому, стрес, мігрень, допомагають при ревматизмі і безсонні.

Фахівці стверджують, що при підвищенні артеріального тиску потрібно протягом декількох хвилин погладити кішку, і тиск знизиться.

До речі, лікарі вважають, що кішки і коти мають різні терапевтичні профілі. Так, кішки спеціалізуються на захворюваннях нервової системи і внутрішніх органів. А коти - на остеохондрозі, радикуліті та артрозі.

ПТАХИ – ПАПУГИ, КАНАРКИ

Птахи є хорошими психотерапевтами. Спостерігати за ними і слухати їх цвірінькання можна нескінченно довго. Це благотворно впливає на нервову систему: людина заспокоюється, відволікається від неприємностей, поліпшується настрій.

Домашні пташки підвищують творчу активність і працездатність людини. Папуги можуть полегшити біль у серці, вилікувати заїкання і неврози. Спів канарок заспокоїть нерви, вилікує від депресії та підвищить настрій.

КРОЛИКИ, МОРСЬКІ СВИНКИ, ХОМ'ЯЧКИ

Гризуни стануть у пригоді тим, хто має проблеми у спілкуванні з людьми. *Вони допомагають своїм господарям подолати невпевненість у собі, позбутися від комплексів і замкнутості.* Як запевняють фахівці, білі шурі спеціалізуються на лікуванні неврозів. А кролики і хом'яки лікують хвороби суглобів.

Тактильні контакти з цими маленькими істотами знижують емоційну напругу, тривогу і агресію, розслаблюють дрібну мускулатуру.

АКВАРІУМНІ РИБКИ, РЕПТИЛІЇ

Чималий внесок у розвиток анімалотерапії вносять мешканці акваріума. Маленький острівця океану в квартирі матиме позитивний вплив на психіку людини. Спостереження за рибками – чудовий спосіб відволіктися від турбот, розслабитися. Психологи рекомендують завести акваріум з рибками тим, хто страждає від нервових зривів, депресій, хто переніс сильне потрясіння: емоційний шок, переляк і т.д. Терапевтичний ефект досягається вже після 15 хв. проведених перед акваріумом. Максимальна тривалість процедури – півтори години.

Споглядання життя акваріумних рибок допомагає позбутися від безсоння. До того ж, вода, яка випаровується з акваріуму, добре зволожує сухе повітря в приміщенні, що покращує стан здоров'я при астмі та застуді. Крім того, наявність акваріума в будинку формує особливий благотворний мікроклімат.

Підійде акваріум сім'ям, в яких росте маленька дитина. Рибки допоможуть їй краще вчитися. Виявляється, ***рибки здатні підвищити інтелектуальний рівень людини.***

Яскравий акваріум викликає у його господарів радість і відчуття благополуччя. Він також сприяє зміцненню сімейних відносин.

Серед домашніх улюбленців нерідко зустрічаються черепахи, жаби, ящірки і навіть змії. Ці тварини теж оздоровлюють людину. ***Рептилії – лікарі нервової системи людини.*** Взаємодія з домашнім земноводним зміцнює нерви у господаря тварини, приводить в норму емоції, покращує стан при шкірних захворюваннях.

Відвідування тераріуму позитивно впливає на хворих на неврастенію або слабоумство. Фахівці попереджають – лікувальне спілкування з холонокровними тваринами не має на увазі тільки фізичного контакту, для медичного ефекту достатньо візуально взаємодіяти з земноводними.

АПІТЕРАПІЯ, ЕНТОМОТЕРАПІЯ

Апітеріпія – лікування бджолою отрутою (не рекомендується людям з алергічними реакціями). Бджолина отрута містить 18 з 20 обов'язкових амінокислот, неорганічні кислоти, безліч хімічних елементів та вітамінів і є потужним каталізатором фізіологічних процесів. Застосовується для лікування розсіяного склерозу, варикозу, тромбофлебіту, хвороб суглобів і хребта, артрози, артрити та інших хвороб.

З одного боку, укуси бджіл корисні, а з іншого – аж ніяк не безневинні. Крім болю вони можуть викликати алергічну реакцію. Близько 2% людей мають алергію на бджолину отруту. Якщо її доза значна, справа може дійти до асфіксії, ураження внутрішніх органів і т. д. Так що при захворюваннях, таких як туберкульоз, діабет, хвороби нирок, печінки, підшлункової залози, підвищеній чутливості до бджолої отрути та деяких інших, апітеріпія протипоказана.

Проте бджоли корисні не тільки завдяки їхній отруті. **Прополіс** використовується для зміцнення імунітету, а **мед** лікує застуди, застосовується як антисептик, заспокоює нервову систему, загоює рани.

Ентомотерапія – застосування в лікувальних цілях різних комах. *З давніх часів комахи вважались шкідниками і розповсюджувачами різних інфекцій. Але ці істоти можуть лікувати людей.* Багато комах в наш час активно використовуються в медицині. Наприклад, мурашина отрута в народній медицині вважається не менш корисною, ніж бджолина. А п'явки використовувались ще в давнину.

ЗА І ПРОТИ

Вченими обговорювалась проблема щодо безпеки та санітарії під час лікування анімалотерапією, особливо у випадках, коли така терапія проводиться в лікарнях. Однак прихильниками анімалотерапії були створені спеціальні правила, що дозволяють тваринам бути «со-терапевтами». Ці правила говорять, що тварини повинні бути добре навчені, чисті і вакциновані. На сьогоднішній день жодна медично-санітарна служба не отримувала повідомлень про зараження пацієнтів від братів наших менших.

Чи може анімалотерапія замінити або зменшити використання медикаментозного лікування?

Дослідження, проведене в Університеті Лойола в Чикаго виявило, що дорослим, які в період відновлення після хірургічного втручання проходили курс анімалотерапії і спілкувалися з собаками, потрібно було на 50% менше знеболюючих засобів, ніж при звичайному лікуванні.

Анімалотерапія навряд чи може повністю замінити використання ліків, але вона може бути корисним доповненням до звичайного лікування.

Спілкуючись з тваринами, людина отримує разом з позитивними емоціями лікувальний ефект за допомогою дотику і погладжування тварин, звуків їх голосів, наприклад, нявкання кішок. Іноді, подібні практики не пов'язані безпосередньо з спілкуванням з тваринами. Це може бути прослуховування звуків, що видаються морськими ссавцями, птахами, комахами, а також перегляд документальних фільмів про тварин.

Потрібно відзначити, що поряд з безліччю позитивних ефектів анімалотерапії, є і **негативні сторони**, які важливо враховувати для безпечного використання даної методики, зокрема мова йде про алергічні та паразитарні захворювання, а також ризик зіткнутися з агресивною поведінкою тварин.

Насправді, всі живі істоти здатні позитивно впливати на організм людини. Різниця тільки в ступені ефективності цього впливу і місця проживання пацієнта. Так, наприклад, в деяких країнах світу для зоотерапії використовують навіть курей, кіз, лам та віслюків. В Африці лікуються за допомогою слонів і крокодилів, в Австралії за допомогою кенгуру. Головне не забувати, що **будь-яка анімалотерапія при серйозних захворюваннях повинна супроводжувати спеціалізоване медичне лікування, а не замінювати його.**

Можна відзначити різні сторони психотерапевтичного ефекту від анімалотерапії, але в основному це **позбавлення людей від самотності**. Присутність в будинку тварини компенсує у дитини потребу бути значущим, вона вчиться бути відповідальною. За допомогою загального сімейного догляду за домашнім вихованцем **налагоджуються міжособистісні контакти з дітьми, а також між подружжям**, за рахунок збільшення позитивних емоцій. Поведінка дітей при контакті з тваринами різко змінюється, вони стають наполегливими, посилюється увага, збільшується активність.

Анімалотерапія, як вважають, має цілий ряд переваг, у тому числі для особистого і соціального розвитку, для підвищення самооцінки, для поліпшення психічного здоров'я, для придбання соціальних навичок і підвищення емпатії.

ЦІКАВІ ФАКТИ

❑ Неймовірно, але факт: виявилось, що *роль кішок і собак в одужанні вища, ніж роль рідних і близьких пацієнта!* Це підтвердили багато досліджень. Між людиною і домашньою твариною виникає певне комунікативне поле, що має набагато більше переваг у порівнянні з іншими формами комунікації.

❑ Американське анімалотерапевтичне товариство «Дельта» використовує в своїй роботі понад 2000 різних тварин, в тому числі морських свинок, кроликів, курей, лам, кіз, віслюків, папуг та інших одомашнених тварин. Африканські племена лікуються слонами і крокодилами, австралійці проводять сеанси кенгуротерапії.

❑ У 1980 році у Філадельфії серйозно досліджувалася роль домашніх тварин в здобутті душевного комфорту людиною. Дослідники вивчали роль присутності домашньої тварини на процес одужання у людей, які перенесли інфаркт міокарда. Так, за підсумками дослідження виявилось, що *люди стають рідше жертвами другого інфаркту, якщо в їхній родині є домашня тварина.*

❑ А ось до якого висновку прийшли вчені з університету в Великобританії – діти, що ростуть поруч з тваринами, рідше пропускають школу, тому що вони здоровіші за своїх однолітків. Найбільше, на думку вчених, тварини впливають на 5-8 річних дітей. В ході дослідження, вивченню піддавався імунітет дітей; виявилось, що він сильніший, ніж у тих, хто позбавлений кішечки або собачки.

❑ За даними дослідження “Animal Planet” першим в історії каністерапії є легендарний йоркширський тер'єр Смокі (Smoky). Смокі був зарахований до складу 26-го розвідувального авіаполку 5-ї Армії ВПС США, пройшов через Другу світову війну, заслужив 8 бойових нагород і отримав звання капрала. Смокі працював в госпіталях як собака-терапевт протягом 12 років, під час і після Другої світової війни.

❑ Вчені виявили благотворний вплив спілкування з тваринами на людину, а також можливості використання сенсорних властивостей (нюх) собак для діагностики хвороб людини.

На думку використовувати собак для діагностування хворих, вчених навели розповіді людей про своїх домашніх тварин.

Наприклад, Пол Джексон розповів своєму лікарю, що його пес Тінкер **завжди попереджав про розвиток гіпоглікемії**. Ці дані підтвердили вчені з Університету Квінс в Белфасті. Було опитано 212 власників собак хворих на діабет. У 65% хворих тварини передчували наступ гіпоглікемії у господаря. Собаки виявляли неспокій, починали скиглити, гавкати або яким-небудь іншим способом демонстрували своє занепокоєння.

❑ **Передчуття собаками наближення епілептичного нападу у дітей** підтвердили канадські вчені. Адам Кертон, керівник досліджень, розповів, що в ході наукового експерименту спостереження велося за 45 родинами, в яких живуть собаки, де з дітьми відбуваються напади, щонайменше, раз на місяць. У 20 сім'ях повідомили, що їх собаки реагують на наближення нападу і намагаються попередити дитину або сім'ю різними, доступними їй засобами.

Керівник австралійської ради по боротьбі з онкологічними захворюваннями Ян Олвер заявив, що **собаки практично безпомилково визначають рак легенів і молочної залози**.

❑ Психологи Університету Оклахоми з'ясували, що **власники тварин більш комунікабельні і соціально активні**, ніж ті, хто не тримає вихованців. Британські вчені оголосили, що спілкування з собаками і кішками знижує артеріальний тиск. А дослідження, проведене в Каліфорнії, довело: люди, у яких є домашні улюбленці, менше хворіють і живуть довше. Сприятливий вплив тварин на людину був доведений і прийнятий як факт, але механізм цього впливу досі не вивчений і викликає безліч суперечок.

❑ Тварини чутливі до проявів так званого тонкого світу і тому безпомилково резонують обстановку в будинку, лягають на хворе місце, сумують і радіють разом з господарем. Коти і собаки – уважні терплячі слухачі і кращі психотерапевти. Замість критики і засуджень вони пропонують тепло і любов. Як писав Джером К. Джером, *«Собака – дуже незвичайне створіння; вона не пристає з розпитуваннями, який в тебе настрій, їй не цікавить, багатий ти чи бідний, дурний чи розумний, грішник чи святий. Ти їй друг. Їй цього досить»*. Собаки ніколи не перебивають, ніколи не переводять розмову на свої проблеми і з усіх сил намагаються зрозуміти господаря.

НАШІ МАЛЕНЬКІ ДРУЗИ

Життя в сучасному суспільстві для багатьох людей пов'язане з **дефіцитом безкорисливого спілкування**. Саме взаємодія з тваринами часто **заповнює нішу**, що утворилася, **несе позитивні емоції і надає життю додатковий сенс**. Як приклади можна привести **самотніх пенсіонерів**, для яких домашні вихованці замінюють сім'ю; і **дітей**, залишених телевізору та комп'ютерним іграм, поки дорослі знаходяться на роботі.

Наші улюбленці додають більше фарб в наше життя, радують нас своєю поведінкою, допомагають впоратися з недугами. Якщо у вас немає можливості завести у себе вдома вихованця, частіше бувайте на природі, слухайте спів птахів, спостерігайте за сільським життям, відвідуйте зоопарки та виставки домашніх тварин, дивіться фільми про тваринний світ, повішайте на стіну картини або фото представників фауни.

Анімалотерапія дозволяє на науковій основі використовувати тисячолітній досвід людства по взаємодії з тваринами, у м'якій формі позбутися захворювань, і уникати негативних наслідків стресів.

Тварини люблять нас, приймають нас такими, якими ми є, з усіма нашими недоліками. Крім цього вони будять в людях почуття відповідальності й мають унікальну здатність виводити людей з замкнутого внутрішнього простору, тобто пробуджують бажання спілкуватися з людьми, пізнавати навколишній світ, радіти життю, любити життя і людей.

БІБЛІОТЕКА ПРОПОНУЄ:

Корпачев, В. В. Целебная фауна [Текст] / В. В. Корпачев ; ред. В. П. Комиссаренко ; АН СССР. - Москва : Наука, 1989. - 189 с. - (Человек и окружающая среда). - Библиогр.: с. 184-186

Лукіна, Л. М. Реабілітація хворих неврологічного профілю з участю чорноморських дельфінів-афалін [Текст] : автореф. дис. ... д-ра мед. наук: 14.01.33 - "Курортотологія і фізіотерапія": захист 03.04.2003 / Л. М. Лукіна ; Крим. республік. НДІ фіз. методів лікування та мед. кліматології ім. І. М.Сеченова. - Ялта : [б. и.], 2003. - 33 с. - Бібліогр.: с. 27-29

Цвєрава, Д. М. Иппотерапия. Лечебная верховая езда [Текст] : науч. изд. / Д. М. Цвєрава. - Киев : Украинский Медиа Холдинг, 2012. - 152 с. : ил. - Библиогр.: с. 149-152.

Журнали:

Чуприков, А. П.

Сучасний стан дельфінотерапії (огляд літературних і власних даних) [Текст] / А. П. Чуприков, С. В. Келюшок, Б. П. Поповський // Здоров'я суспільства. - 2013. - № 1. - С. 75-81.

Шпонтант, І. М.

Анімалотерапія - оздоровлення і психологічна допомога дитині [Текст] / І. М. Шпонтант // Безпека життєдіяльності. - 2013. - № 12. - С. 6-10.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

Анималотерапия. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://samopoznanie.ru/schools/animaloterapiya/>

Анималотерапия и ее виды. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.neboleem.net/stati-o-zdorove/3343-animaloterapija-i-ee-vidy.php>

Анималотерапия - лечение общением с животными. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://ippoterapia.kharkov.ua/poleznaya-informatsiya/43-animaloterapiya-lechenie-obshcheniem-s-zhivotnymi>

Анималотерапия: на самом ли деле она недооценена как альтернативное лечение? – Електронні дані. – Режим доступу: <http://nebolet.com/mednews/animaloterapija-na-samom-li-dele-ona-nedoocenena-923.html>

Верещагина Софья Анималотерапия - лечение животными. Виды анималотерапии. Функции анималотерапии – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.inflora.ru/diet/diet179.html>

Корпачев, В. В. Целебная фауна [Текст] / В. В. Корпачев ; ред. В. П. Комиссаренко ; АН СССР. - Москва : Наука, 1989. - 189 с. - (Человек и окружающая среда). - Библиогр.: с. 184-186

Зоотерапия или как нас лечат животные? – Електронні дані. – Режим доступу: http://goodnewsanimal.ru/news/zooterapija_ili_kak_nas_lechat_zhivotnye/2012-10-29-2042

Зоотерапия. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://www.dres.in.ua/gaf/readingroom/articles/stihi-rasskazi-o-sobakah/zoo1.html>

Пет-терапия [Электронный ресурс] // Википедия – свободная энциклопедия – Электрон. дані. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%82-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%8F>